

Pèh'ōejī Li ànjī H ũhō ê Chhothàm

Kh ík ó L ìm Ch ùniók, Chengpó'siut òng: Phoaⁿ Úihim

Tiahi àu

Góa óh ēhiáu Pèh'ōejī tòh tùi hiah chē li ànjī h ũhō k ámkak gāigiòh gāigiòh, góa óh k òe êsèkài kok chióng gígiân, bô láng siōng lán Pèh'ōejī ũ hiah chē li ànjī h ũhō. Góa tī 2002 nī táhjp Tâigí bûn kài, kah kho'á lāi ê l àng k óng kh íchit ê bŭntê, mā sī ũ láng th êchhut h ùt ũ b ô sui' àu ê li ànjī h ũhō ê ìkiàn, ũ láng sut ðhā chhikhòanⁿ māi, m̄koh l óng bô kŭthé ê kiàngī kah hêngtōng.

Chiàu góa só'chai, th êank àusu siatk è Pèh'ōejī sī beh lái chhútāi khùnlân tō'chin koân ê H ànjī, thang hō' sintō kínkín lái thak Sèngkeng kah gím Sèngsi. Hit tongs ê thakchheh láng chíu H ànb ũn thang thak, tak jī l óng ũ i ê ìsù, jī kah jī kap ch òh óe ê s ũ mā ũ kokpiat b ô k àng ê ì ù. Siatk è Pèh'ōejī ê sī chíu áne ká s ũ ê jī kah jī (imchat) chi kan ke chit ê li ànjī h ũhō (hyphen) “-” l āi kehkhui. Sèkài siōng phóphiàn koh thongiōng ê Engg í chin chē sóchāi íkeng ká b ô sui' àu ê li ànjī h ũhō thêh tiāu; chhiūⁿ k óng kh í H àn ê Oátl àm g í l óng b ô li ànjī h ũhō, Jitgí ê H ànjī imthak ê k ámi â chi kan mā bô li ànjī h ũhō, Google Translate ê Chinese(ho ànth é kah k ánth é) h ùt à ì ê H àng íphengim ê s ũ mā l óng b ô li ànjī h ũhō.

Chòekīn tī Facebook téngbīn ũ putchí chē láng ēng Pèh'ōejī susi á ũ chitk óa l àng ê bŭnchiuⁿ á sī i ðim phìⁿ jībō' ê Pèh'ōejī, mā j ú l āi j ú chē l àng ká b ô sui' iáu ê li ànjī h ũhō thêh tiāu. Pèh'ōejī ê s ũ iōng léksú iánpiàn, kàu taⁿ iáubōe ũ kòe ká li ànjī h ũhō ch ò siutèng; pún lŭnbŭn beh chhamkhó kok chióng gígiân ê li ànjī h ũhō s ũ iōng ê lē, chiū

T ấg íPéh'ōejī êhiānh óng, l ấi th ầnth ók ả li ấn ấi h ườ h ườ th ẻh ti ầu êkh đ ềng s ềng,
p ềngchhi ấⁿ th ẻchhut siut ềng êki ầng ấ, h ườ T ấg íPéh'ōejī ềt ầng koh khah chiapk ần s ẻk ầi
L ồm ầj ầ h ềth ồng.

Koanki ần j ầ: T ấg í P ẻh' ồej ầ, L ồm ầj ầ, li ần ầj ầ h ườ

It) T ầh' ồeth ầu

G ồa ch ầ s ẻh ần t ồh si ầ T iongh ồa B ầnkok g í êk ầui ồk, chho' tiong ềs íkhais í ồh Engg ầ,
t ầih ầk ềs ầ ũ s ồansiu chit n ầ êTekg í koh ũ p ồngthiaⁿ Jitg ầ kh ồt ềng; chhut si ầh ồe li ầu
ũiti ồh kah T iongl ầm ầ ích ồ s ềng l ầ m ầ ũ ồh Spanish g í Chiah ềg g ầi ần t ầ j ầ êtiongkan
chin h ầntit ũ li ần ầj ầ h ườ (hyphen), n ầs ầ ch ầch ềng ũ ềng li ần ầj ầ h ườ, ầul ầi m ầ in ầi b ồ
hit ềsu' ầu, chi ầ ầnne k ầ hiah ềli ần ầj ầ h ườ th ẻh ti ầu.

2002 n ầ g ồa khais í ồh P ẻh' ồej ầ, tam ti ồh b ồg ầ êt ầsim chub ầ, chi ầ ầnne t ầh ầp
T ấg b ần k ầ, t ầi P ẻh' ồej ầ ũ hiah ch ề li ần ầj ầ h ườ ittit k ầnkak g ầig ầh g ầig ầh, puts ầt ồ
thiaⁿti ồh kho' ầ l ầi ềl ầng t ầnk ầ íchit ềb ầnt ề, m ầ s ầ ũ l ầng th ẻchhut h ườt ầ b ồ su' ầu ề
li ần ầj ầ h ườ êiki ần, ũ l ầng sut đ ầ chhikh ồaⁿ m ầi, m ầkoh l ồng b ồ k ườth ề êki ầng ầ kah
h ềngt ồng.

G ồa chit phiⁿ l ầnb ần beh l ầi th ầmth ồ k ầ li ần ầj ầ h ườ th ẻh ti ầu êkh đ ềng s ềng, p ềng
th ẻchhut siut ềng êki ầng ầ, h ườ T ấg íPéh'ōejī ềt ầng koh khah chiapk ần s ẻk ầi L ồm ầj ầ
h ềth ồng.

Jī) Pèh'ōejī li ânjī h ũhō siatk è êbóktek

1832 n î Walter Henry Medhurst chh òngsiat Pèh'ōejī hēthóng í'āu, tī kokch è impiau ê "tc/ts/ng/en/iat/ik" téngténg tùièng ê Pèh'ōejī "ch/ch/gn/ ãen/ äet/ek (Medhurst chhòchh òng ê si á hoat) ũ chò kúi p á ê siukái, chhiūⁿk óng 1853 nî ũ Elihu Doty(ch/ch/ng/ian/iat/iek), 1869 nî ũ MacGowan(ts/ts/ng/ien/iet/ek), 1873 nî ũ Carstairs Douglas(ch/ts/ng/ien/iet/ek), 1894 nî ũ John Van Nest Talmage(ch/ch/ng/ian/iat/ek), 1913 n î ũ William Campbell(ch/ts/ng/ian/iat/iek), 1923 n î ũ Thomas Barclay(ch/ts/ng/ian/iet/ek), 1934 n î ũ Ernest Tipson(ch/ch/ng/ian/iat/ek).

Hiah ê th ò ank àusu siatk è Pèh'ōejī ê s î sī beh lâi chhútāi khùnlân tō chin koân ê Hànjī, thang hō s'ìntō kínkin lâi thak Sèngkeng kah gîm Sèngsi, chhiū ãne kã s ũ êjī kah jī chi kan ke chit ê li ânjī h ũhō (hyphen) " - " lâi kehkhui. Hit tongs î in k ánkak hit ê li ânjī h ũhō ũ i ê piti àu s èng, kengkòe chitpah nî, hiah ê siut èng chi ál óng bô láng siūⁿ beh kã li ânjī h ũhō thèh tiâu.

Lán lâi khòⁿ chiohēng Hànjī ê Jitbùn, Oátl âm b ũn kah H ôag (phóthong ôe), suiiji ân chin chē sī Hànjī chit jī chit im t àu ch òh óe ê s ũ, in kakī siatk è ê Lô májī hēthóng l óng b ô li ânjī h ũhō, in ũi kakī ê bógí chū sèhàn tòh chin sékliān hiah êjīsū, bô su' iàu li ânjī h ũhō mã bē ũ khùnjiáu.

Jitbùn chin chē k áni ákap ch òh óe, chhiūⁿk óng "あれもよしこれもよしという気持", ìsù sī kóng " án-ne mã hó, án-ne mã hó ê simchi â". Lán m̄sī Jitpún láng, nāsī ũ keh jī ê hūhō tòh khah bē sa b ô li àu' á m̄ng; nāsī ke k óa keh jī ê hūhō, chhiūⁿk óng "あ

れも,よし; これも,よし; という気持" tòh khah bē khùnjiáu. Nāsī kah Pèh'ōejī k ângkho án i û gōakok soankàusu lâi siatk è ki ámchh á tòh ū su'iau ke k óa keh jī ê hūhō; chhiū^ak óng,"お読みいただきありがとうございます"→"お読み,いただき,ありがとうございます". "T ājit Toās ūtián" êT āg ík ámiá chùim mā bô liánjī h ūhō, tiantò sī tī Hànji ke “-” lâi piáusī liánjī h ūhō, “=” l āi t òngchò khinsiaⁿ hūhō; nāsī bô “-” kah “=” tòh sī tòngchò tanit jī thák, bô piàntiāu.

Ánne k óng kh íl ā, tòh sī inūi Pèh'ōejī māsī chāitē lāng siatk è ê hiah êli ânji h ūhō t ùi gōakok thōankàusu lâi kóng ū su'iau, chāitē lāng mā chiàutoaⁿ chōanpō`chiapsiū, sói kengkòe pah gōa n íl áu b ôkā b ôsu'iau êli ânji h ūhō thèh tiāu. Pèh'ōejī kah T ā-B ân-l ôl óng k âng-kho án k è-siòk sú'ióng “-”, tāike l óng m̄ khéng hòngkhi kakī ê "k òk lēk" l āi chh òngsin; kahn á"akong kà i chiáh moái, tòh m̄ káⁿ chiáh mīpau".

Hànji chit jī chit im t àu ch òh óe ês ū, th òank àusu êb óg íb ô chit kh óan êch êngh êng, sói k ámkak hit êkehkhui imchat êli ânji h ūhō íáu ū su'iau l áu leh; in êb óg í— Engg í nāsī ū nāg êjī hápchò chit êsū gōanté mā l óng ū liánjī h ūhō, chhiū^ak óng “anti-virus” (h ông tók) , “anti-communist” (hóan kiōngs án ch úgī) . Ián piànkàu taⁿ, khah chió jībó ê“anti-virus” í-keng pi àn-s êng “antivirus”, “coronavirus” mā sī bô koh ū jī hūhō; m̄koh khah chē jībó ê“anti-communist” êli ânji h ūhō i áu l áu leh. Chinchiaⁿ chò li ânji h ūhō ê“-” tongjiân kèsiòk ēng, chhiū^ak óng “Bible-reading Church”, “sixteen-year-old sister”; chiah êli ânji h ūhō kah Pèh'ōejī ê“-” b ôk âng, māsī beh kehkhui imchat.

Saⁿ) Hīankim Pèh'ōejī susi á êch êngh êng, thèh tiāu liánjī h ūhō

Ông Ióktek bat kóng, hiankhui ēng Pèh'ōejī (kàuhōe Lômjāi) si á êchheh, kh àⁿ tiòh
 êl óng sī lián-jī h ũ-hō, chhin-chhiūⁿ tōa chúi hòan-lām. Chhiūⁿk óng M áh ã hokim
 toān Tē gōⁿ chiuⁿ "心內喪鄉 ê人有福氣！因為天國是 in ê。" Chit tōaⁿ, Pèh'ōejī
 si ách ò "Sim-lāi s òng-hiong êl āng ũ hok-kh ì in'ūi thian-kok sī in ê" 「sim-lāi,
 s ònghiong, hok-kh ì in'ūi, thian-kok」 suiⁿjiān sī nng êimchat, m̄koh l óng sī chit ês ũ,
 engkai li ān ch òh óe si á sitch èsiōng khiok sī chit êimchat phòe chit êHànjī. Nāsī nng ê
 Hànjī, tòh ēng liánjī h ũhō ká nng êimchat li ān kh íl ã, n áē chai nng êHànjī kantaⁿ
 tāipiáu chit ês ũ. M̄koh, Pèh'ōejī saⁿ êimchat ês ũlūi tòh ēng nng êli ānjī h ũhō, s ì
 imchat ês ũlūi tòh ēng saⁿ êli ānjī h ũhō. Ph lūn k óng M á-n íláh (馬尼拉),
 A-pek-liáp-h án (亞伯拉罕). Bēnghián sī siū tiòh Hànjī êénghióng, chiāⁿchò Hànjī ê
 lôlê, m̄sī ká g íi ān t òngch òg íi ān l ã p ák êthāitō. (Ông Iók-tek 1993, 65-66, T ã'
 êk: Tiuⁿ Chèngghi ōng)

Kàu taⁿ hoatkian siōng chá thèh tiāu liánjī h ũ êLômjāi b ũnp ún, sī 1941 nī chhutpán ê
 "Tāihák Chengsi ōng". Chokchi áL âu Chhengh ũn tī 1894 nī pehgòeh 15 jít chhutsì, sī
 T ãl ān tē-khu h ó-giáh láng L âu Sūisan êtōa kiáⁿ, p únmi āhōch òCh úteng, Chhengh ũn
 êmiā sī i êlāusu L m̄ I àns ñ ká i hō ê L âu ka t ùi l ã Tāi tē it tāi L âu Kongki ũ khais í
 tòh sī sìngióng Kitokkàu, sī T ãl ān tē-khu lék-s úiu'o án êKitokkàu kachók. 1910 n í
 L âu Sūisan thok p ũngi ú Akiyama Zenichi (秋山善一) chhōa Chhengh ũn chiānóng Jitpún
 thák Kitokk àu T òngchisiā phóthong hákhāu, 1915 nī chìnⁿjip Jitpún Kh èng èng Tāihák
 ĩkho, 1918 n íchóan khi thák l íh ã p únkho, 1921 nī tittióh l íh ã háksū hákūi (L âu
 Chhengh ũn, Lōa Éngsi ōng 2004, 208). Tngl ã T ãl ān li áuāu, Chhengh ũn h ùch òlāupē
 kagiáp, kengēng Samto Sionghōe, tamjīm H ōgo ān L ōngtiūⁿ kóan-l íj ñ jī-cháp gōa n í
 (Lōa Éngsi ōng, L âu Khekcho ān 2002, 136), 1982 nī í pehcháppeh h òe kol ēng s ì è
 L âu Chhengh ũn tī Jitpún chhimchō êsī, chhimchhim kámkak suhān bŭn êtiōngiáu,

1925 n íchhutp án "L ôH ôa K áchō Th óngit Suhān B ũn", í Lômájī piauchù Hànĵī imthák, kā k ántan í ōng'ī b ũngi ân êsuhān b ũn, T á'èk chò itpoaⁿ làng ēt àng li áuk á ê péhōe būn. Che ígōa, i mā khòaⁿtiōng J ũhák susióng chengsîn êl'èk, 1941 n í chhutp án "Tāihák Chengsiōng", k āngkhoán ēng Lômájī piauchù Hànĵī imthák, jīchhiáⁿ ēng Jitgí kah Lômájī tù' èk H ànb ũn. Tékpiát êsī, hit pún chheh êLômájī lóng b ôh ùka li ānjī h ũhō, gōanin sī árchóaⁿ, chokchiá pēng bô tékpiát kautài.

1895 kàu 1945 n í Jitpún thóngtī T āo ân ês k î k àuhōe lâi ēsái chūi ũ suiōng Peh'ōejī. M̄koh kàuhōe gōa, Chh òa P'eh'óe suiĵi ân tī 1929 n íchh ònglip "L ômá sek Peh'ōejī gi ánkiù hōe", pēng itchài kípān "L ô-má Peh'ōejī kángsip hōe", i ũg oan hō 'T āo ân chó ngtokhú í énghiōng" kokgí "phókip lâi chótòng (Liāu H àns ñ 1954,1955) . Chiongchiàn í'āu, in'ūi Kokb ñ Tóng chènghú kì mlēng, "T āo ân Kàuhōe Kongpò " tù 1969 n í12 gòeh khais í thēngchí sú'ióng Peh'ōejī, kái iōng Ho ũg i. Siū tiòh

Tiongh ôa B ênkok "kokgi chêngchhek" ê énghióng, Tiúⁿlò Kàuhōe êchújítòh mā jú lǎi jú bôkohchài kà Pèh'ōejī, t ùk àuhōe lǎi Pèh'ōejī êsú'ióng chiá ū bēnghián lǎi kà kah tngchàn êhiānsiōng.

Tiantò sī kàuhōe gōa êl āng chiok tì'ì koh jiátsim teh òh Pèh'ōejī, chhiūⁿkóng Tǎo ān Lômáji Hiaphōe kah Líkangkhioh Tǎgi B ūnk àu Kikimhōe; tǎike lóng sī kè siók i ānsip ū li ānji hūhō ê Pèh'ōejī, th ōanthóng êpauhók soah ittít phāiⁿ leh, b ôkhi thàmthó hitê pauhók' ási m̄sī tiòh pàngtiāu.

Chóng sī, chitkóa sin òh Pèh'ōejī êsiàuli ān lāng kah ū "tòklip sukhó" êl ēnglék kah jiátchēng, in tiāⁿtiāⁿ thàukòe bānglō^o teh thólūn kah hunhióng, mā sitchè tī bānglō^o

(Facebook, Twitter kah YouTube tēngtēng êm ūth é) tēngbīn chhi' ēng bô“—” ê Pèh'ōejī, kiátkó ñkh íchin chē chiāⁿbīn êh ōèng. Ēbīn kú êlē thang hó chò chhamkhó,

(一) Facebook:Ngó^oH ēb í

(二) Facebook: Tân Jû-Chiong

(三) YouTube: 阿勇台語 A'IóngTâigí

(四) YouTube: 咱 kóng 台語

現在動物園搬來到木柵
Chit má tōng bŭthng sōa lāi kàu Baksa

(五) Facebook: 滄霆魏

滄霆魏 Poah su kiáu, tok lānchiáu
lānchiáu phôe, pau chúikiáu

(六) Facebook: 張復聚

Babuza Chu

6月8日下午11:10 · 🌐

Beh chiapkóan THBK?

S i) Théh tiâu liánjī h ũhō êh óchh ù

Théh tiâu liánjī h ũhō êiok ki án 7.5% space, T ãg íHo ãg ít ùichi àu ē khah ch ê koh l ã
tòh sī kui phiⁿ bŭnchiuⁿ bē ũ hiah chē “ - ” soah ũ giànggiàng êkámkak. Tongjiân ũ
kh ò êng íkh ímchat kh ùnji áu êsóchāi tiòh ēng phiat hō “ ’ ” l ã kehkhui (Á sī ēng
Tēⁿ Li ōng ũi k àu-siū bat thêkhí m̄koh bō kongkhai êhonghoat: “a” thâuchêng ê“-”
ēng “ ’ ” chhútāi, “ i, e” thâuchêng ê“-” ēng “y” chhútāi, “u, o” thâuchêng ê“-” ēng
“w” chhútāi. Go áchh ãkh ó “H àngí phengim”, in mā sī áne teh chh ũ í)

Lán lāi khòⁿ ēbīn êlē,

(1) g ôan-p ún ũ 24 ê “ - ” ,

Cha-hng êkh ò leh siâu-k ã seng-khu êkok pō-ūi mi â-chheng, k óng-tiòh “kha-th âu-u”
ês í g óa s òa-chh ùi k óng, “T ã-o ân l ãng chiáh lāu kha-th âu-u siū-siong êp ílē chin

ko ân, ũ kh ó-l êng sī th è-h òa, ũ kh ó-l êng sī k ã-chit li ũ-sit, mā chin chē kh ó-l êng sī ũn-tōng siū-siong kah tng-k î êchu-s èput-li ông.

(2) Thèh tiāu 24 ê “-”, ke 6 ê phiat hō ’ (apostrophe),

Chahng ê kh ò leh siāukài sengkhu ê kok pō’ ũi mi âchheng, k óng tiòh “kha’th âu’u” ê s î g óa s òa chh ùi k óng, “T ã’oân l âng chia̍h lāu kha’th âu’u siū siong ê p ĩē chin ko ân, ũ kh ò êng sī th è-h òa, ũ kh ò êng sī k ãchit li ũsit, mā chin ũ kh ò êng sī ũntōng siū siong kah tngk î êchus èputli ông.

Lēnggōa, thôanthóng ê khinsiaⁿ hūhō sī “si á-lòh-l ã”, tòh sī tōngsū “si á’ kah chò h ùs ũ ê “lòh l ã”, soah kā khinsiaⁿ hūhō s óakh ìtōngsū ê āupiah. Khinsiaⁿ ê tēnggī sī “hūhō āupiah thak khinsiaⁿ, hūhō thāuchêng thak p úntiāu”, áne k óng kh í l ã, “si á-lòh-l ã” ê “l ã” bô thak khinsiaⁿ, “lòh” tiòh piāntiāu, tòh bô háh khinsiaⁿ ê tēnggī; mā kah chò hùs ũ ê “lòh l ã” hūhō piaukì bô itti. Chit chióng mautún ittit bô lāng hoatki àn l ã siuk á. Sói, “Ch ôanb ñ T ãg í S ãngkeng” khinsiaⁿ hūhō tī tōngs ũ + “lòh l ã” / “lòh kh ì” ê chōng óng hā, kā “-.” s óa-kh ì “-l ã” / “-khi”, b ô kohch à tī b ô hápl í ê tōngs ũ āu-piah, tòh sī “si á-lòh-l ã” → “siá lòh-l ã” → ““siá lòh l ã””.

Koh ch à k óng tī tiānnáu phah jī sujip “-”, suchhut ē pi àns êng “si á—lòh-l ã”, t ùi g óa khais íoh Péh’ōe-jī ê 2002 n î ĩāu, kàu taⁿ íáu sī áne, huisiông khùnjiáu. Lô májī sèkài ê tiānnáu, “-” = “—” sī itpoaⁿ ê siôngsek. Kàu kúi nî chêng, Tiuⁿ Jūhông kausiū chia̍h th êchhut kā khinsiaⁿ hūhō “-” k ãch ò “-.”, khah h ùháp khinsiaⁿ k àngkē ê suk hó koh khah hó khòⁿ, mā ēt àng phiahbián tiānnáu phah jī ê kh ùnĵi áu; ēs á kóng sī “it kiam saⁿ kò; bong l ã ákiam sé khò; koh sūnsòa siūchúi”.

Gō, kiāt g í

Ū lâng hóanèng kóng bô “ – ” thák khí·l ã chin bē k òans ì Che tòh sī Siau Chhenghun bòksu só kóng ê "sin ê mihkiā" nā bô láng hóantùi sī bô chêngsiông", in'ūi

“Ch ôanb ãn T ãig íS ãngkeng” Pêh-ōe-jī pán kã "lângmiã kah tēmiã" k ách ò í chīnliông chiapkīn gôanbūn thákim ūi gôanchek, b ôkoh chhinchhiū" íh êng kã keng hoan'èk chò "Ho ãg í êH ãnjī thák chò Tãig íH ãnjī im, chin chē sóchãi soah kah g ôanbūn thákim chha thi" kah tē.

Sin ê mihkiā" su'í àu s kãn l ã sek ãng, m̄koh ūitiòh lán ê āutãi ū khah lísi óng ê susi á hēth óng, lán tiòh hiseng hiãnhh ús í ê "k ãk lĩ' ek", chh ãiông khah háh s fãi ti ãuli ū ê hēth óng.

Ū jīnt óng ê láng tiòh tùi kakī chò khí. Goá kim'áu ē chiãmchiãm chháí' iông bô liãnjī h ūhō ê Pêh' òejī, seng tùi bānglō Facebook khais í ãngbāng ch ãjit êt ãng tittióh ch ôanbīn ê chiapláp.

2020 n ípêh·gòeh chiū"chhī ê Ìh ôan sujip hoat ū chit ê s óanhāng ki òch ò "TOJ b ôli ãnjī h ū", TOJ= T ãoan jī, tòh sī kã b ôli ãnjī h ūhō ê Pêh' òejī hō miã kiòch ò "T ãoan jī".

Ch êng T ãoan Lôm ãjī Hiãphōe kã Pêh' òejī kiòch ò "T ãoan jī", bô chin phóphi àn teh kóng; ta" Ìh ôan sujip hoat kã b ôli ãnjī h ūhō ê Pêh' òejī liãtjip Tãig ísujip hoat ê chit chi óng s óanhāng, ãngbāng chit ê b ôli ãnjī h ūhō ê Pêh' òejī chiū ãne chi ãmi ãch ò "T ãoan jī".

徵引文獻

一、專書 kah 論文

王育德著、黃國彥譯 1993 《台灣話講座》。台北：自立晚報出版社。

陳慕真 2015 《白話字的起源與在台灣的發展》。博士論文：國立台灣師範大學。

廖漢臣 1954、1955，〈台灣文字改革運動史話〉，《台北文物》，第3卷3期、第4卷1期。

劉青雲 1925 《羅華改造統一書翰文》。上海：商務印書館。

劉青雲 1941 《大學精詳》。台南：三多商會。

劉青雲口述、賴永祥記 2004 《永遠的劉瑞山》。台南：劉克全。

二、網路資料

賴永祥長老史料庫：<http://laijohn.com/>

Wikipedia:<https://zh.wikipedia.org/zh-tw/白話字>

白話字台語文：<http://210.240.194.97/taigu.p>

《台日大辭典》網路版：<http://taigi.fhl.net/dict/>

信望愛台語客語輸入法：<http://taigi.fhl.net/TaigiIME/>

意傳輸入法：<https://sujiphuat.ithuan.tw/>

白話字中的台灣文學資料（呂興昌教授）：

<http://www.de-han.org/pehoeji/tbcl/index.htm>